

Søren Kierkegaards altergangstale over Joh. X, 27

Taler

Søren Kierkegaard
Teolog, filosof og forfatter

Dato

27. august 1847

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder

Denne altergangstale er den tredje tale i *Taler ved Altergang om Fredagen*, der er fjerde afdeling i *Christelige Taler* fra 1848.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 10, vers 27

1

Bøn

Fader i Himlene! Din Naade og Barmhjertighed omskifter ikke i Tidernes
Vexlen, ældes ikke i Aarenes Løb, som var Du, liig et Menneske, mere naadig
5 paa een Dag end paa en anden, mere naadig paa den første end paa den sidste;
Din Naade bliver uforandret, som Du er uforandret, den samme, evig ung, ny
med hver ny Dag – thi Du siger jo hver Dag »endnu idag«. O, men naar da et
Menneske agter paa dette Ord, greben af det, i hellig Beslutning, for Alvor siger
til sig selv »endnu idag«: da betyder dette ham jo, at han just ønsker at
10 forandres paa denne Dag, just ønsker, at denne Dag ret maatte blive ham
betydningsfuld fremfor andre Dage, betydningsfuld ved fornyet Bestyrkelse i
det Gode, han engang valgte, eller maaskee endog betydningsfuld ved at vælge
det Gode. Det er Din Naade og Barmhjertighed, uforandret at sige hver Dag
»endnu idag«, men det er at forspilde Din Barmhjertighed og Naadens Tid,
15 hvis et Menneske saaledes uforandret vilde sige fra Dag til Dag »endnu idag«;
Du er nemlig Den, som giver Naadens Tid »endnu idag«, men Mennesket er
Den, som skal gribe Naadens Tid »endnu idag«. Saaledes tale vi med Dig o,
Gud; der er en Sprogforskjel imellem os, og dog stræbe vi at forstaae Dig og at
gjøre os forstaaelige for Dig; og Du blues ikke ved at kaldes vor Gud. Hvad der
20 da, naar Du, o Gud, siger det, er det evige Udtryk for Din uforandrede Naade
og Barmhjertighed, dette Samme er, naar et Menneske ret forstaaet gjentager
det, det stærkeste Udtryk for den dybeste Forandring og Afgjørelse – ja, som var
Alt tabt hvis Forandringen og Afgjørelsen ikke skeete endnu idag. Saa give Du
da dem, der idag her ere forsamlede, dem, som, uden al udvortes Opfordring vel
25 derfor desto inderligere, have besluttet endnu idag at søge Forligelsen med Dig i

Syndernes Bekjendelse, dem give Du, at denne Dag maatte være dem til sand Velsignelse, at de maae have hørt Hans Røst, hvem Du sendte til Verden, den gode Hyrdes Røst, at Han maatte kjende dem, og at de da maatte følge Ham.

30

Joh. X, 27. »*Mine Faar høre min Røst, og jeg kjender dem, og de følge mig.*«

Naar Menigheden paa de hellige Dage samler sig i Herrens Huus, da har Gud jo selv budet og befalet det saaledes. Idag derimod er det ingen Helligdag; og dog
35 har en lille Kreds samlet sig her i Helligdommen, altsaa ikke fordi det er befalet Alle (da det jo Ingen er befalet), men fordi hver Enkelt af de Tilstedeværende, om end paa forskjellig Maade, særligen maa have følt Trang til netop idag at søge her hen. Thi idag er det ingen Helligdag, idag gaaer jo ellers Enhver til sin Ager, til sit Kjøbmandskab, til sit Arbeide; kun disse Enkelte gik idag til Herrens
40 Huus. – Saa forlod da den Enkelte sit Hjem for at gaae herhen. Naar paa en hellig Dag Den, der selv gaaer til Kirke, møder en Forbigaaende, da falder det ham uvilkaarligt ind, at denne Forbigaaende vel ogsaa gaaer til Kirke; thi paa en Helligdag, selv om det langt fra altid er Tilfældet, er den Forbigaaende: En, som gaaer til Kirke. Men Den, som dreven af en indre Trang kom hid idag, mon
45 Nogen, som mødte ham i Forbigaaende, vilde falde paa, at han gik til Guds Huus? Skulde nu derfor dette Besøg i Guds Huus være mindre høitideligt? Mig synes, at denne Hemmelighedsfuldhed maatte, om muligt, gjøre det end inderligere. Aabenlyst for Enhvers Øine, og dog skjult gik den Enkelte idag til Kirke, skjult eller ad den skjulte Vei; thi Ingen kjendte hans Vei, uden Gud,
50 ingen Forbigaaende faldt paa, at Du gik til Guds Huus, hvad Du jo end ikke selv siger, thi Du siger, at Du gik til Alters, som var dette endnu inderligere og høitideligere end at gaae i Kirke. Du ventede ikke som paa en Helligdag, at den Forbigaaende gik ad samme Vei og med samme Tanker, derfor gik Du skjult mellem de mange Mennesker, som en Fremmed. Du ventede ikke at see det
55 samme Forsæt udtrykt i de Forbigaaendes Aasyn, derfor holdt Du Dit Øie hos Dig selv, hilsede ikke høitideligt som paa Festdagen. Nei, den Forbigaaende var slet ikke til for Dig: med nedslaget Øie, hemmelighedsfuldt ligesom flygtede Du her hen. Din Hensigt var jo heller ikke blot at tilbede, at prise, at takke Gud som paa de festlige Dage, hvor Du derfor ikke kunde ønske at være ene; Din Hensigt
60 er at søge Syndernes Forladelse – saa maa Du jo ønske at være ene. Hvor stille nu og hvor høitideligt! Paa en Helligdag er udenfor ogsaa Alt stille; det sædvanlige Arbeide hviler; selv Den, der ikke besøger Guds Huus, mærker dog, at det er en Helligdag. Idag derimod er det ingen Helligdag. Derudenfor larmer Livets Gjerning næsten hørligt ind i disse Hvælvinger, hvor dog netop derfor den

hellige Stilhed er desto større. Thi den Stilhed, som borgerlig Øvrighed verdsligt kan paabyde, er dog ikke den gudelige Stilhed; men denne Stilhed, medens Verden larmer, er netop den gudelige Stilhed. – Det var altsaa ikke Din Pligt at komme herhid idag, det var en Trang i Dig; det var ingen udvortes Opfordring, der bestemte Dig, Du maa selv inderligt have besluttet det; Ingen kunde
70 bebreide Dig om Du ikke var kommet, det er Dit eget fri Valg at komme; Du gjorde det ikke, fordi de Andre gjorde det, thi de Andre gik jo netop idag hver til sin Ager, til sit Kjøbmandskab, til sit Arbeide – men Du gik til Guds Huus, til Herrens Alter.

75

Og dermed har Du da ganske særligen udtrykt, at Du regner Dig blandt dem, der ville høre Christus til, hvilke beskrives i de foreløste hellige Ord, som ere tagne af det Evangelium, hvor Christus sammenligner sig selv med den gode Hyrde og de sande Troende med Faarene. Om disse siges der et Tredobbelt: de
80 høre hans (Christi) Røst; Han (Christus) kjender dem; de følge ham (Christum).

De høre Hans Røst. Og idag er det ganske særligen, er det ene og alene *Hans Røst*, der skal høres. Alt, hvad der ellers foretages, er blot for at samle Sindets
85 Opmærksomhed paa, at det er *Hans Røst*, der skal høres. Idag prædikes der ikke. En Skriftetale er ingen Prædiken; den vil ikke belære Dig, eiheller indskjærpe Dig de gamle bekjendte Lærdomme; den vil blot standse Dig paa Veien til Alteret, for at Du ved den Talendes Stemme ved Dig selv skrifter for Gud i Løndom. Thi Du skal af en Skriftetale ikke lære hvad det er at skrifte, det var ogsaa for
90 sildigt, men ved den skrifter Du for Gud. Idag prædikes der ikke. Hvad vi her tale i det foreskrevne korte Øieblik er atter ingen Prædiken; og naar vi have sagt Amen, da er ikke som ellers Gudstjenesten væsentligen forbi, men da begynder den væsentlige. Vor Tale vil derfor blot et Øieblik standse Dig paa Veien til Alteret; thi idag samler Gudstjenesten sig ikke som ellers om Prædikestolen men om Alteret. Og ved Alteret gjælder det fremfor Alt om at høre *Hans Røst*. Vel skal nemlig en Prædiken ogsaa vidne om Ham, forkynde Hans Ord og Hans Lære; men derfor er en Prædiken dog ikke *Hans Røst*. Ved Alteret derimod er det *Hans Røst*, Du skal høre. Om et andet Menneske sagde Dig, hvad der siges ved Alteret, hvis alle Mennesker ville forene sig om at sige Dig det – dersom Du
95 ikke hører *Hans Røst*, da gik Du forgjeves til Alters. Naar der ved Alteret af Herrens Tjener nøiagtigt siges ethvert Ord, som det er overleveret fra Fædrene; naar Du nøiagtigt hører ethvert Ord, saa der ikke undgaaer Dig det Mindste, ikke en Tøddel – dersom Du ikke hører *Hans Røst*, at det er Ham, som siger

100

105 det, da gik Du forgjeves til Alters. Om Du troende tilegner Dig hvert Ord, der
siges; om Du alvorligt beslutter at tage Dig det til Hjerte og at indrette dit Liv i
Overeensstemmelse dermed – dersom Du ikke hører *Hans* Røst: saa gik Du
forgjeves til Alters. Det maa være *Hans* Røst Du hører, naar han siger: kommer
hid alle I, som arbeide og ere besværede, altsaa *Hans* Røst, som indbyder Dig; og
110 det maa være *Hans* Røst, Du hører, naar Han siger: dette er mit Legeme. Thi
ved Alteret er der ingen Tale om Ham; *der* er Han selv personligt tilstede, der er
det Ham, som taler – hvis ikke, saa er Du ikke ved Alteret. Sandseligt forstaaet
kan man nemlig pege paa Alteret og sige: »der er det«; men aandeligt forstaaet
er det dog egentligen kun *der*, hvis Du *der* hører *Hans* Røst.

115

Han kjender dem. De, der nemlig ikke høre *Hans* Røst, dem kjender Han heller
ikke; og dem Han ikke kjender de ere heller ikke *Hans*. Thi det er ikke med Ham
som med et Menneske, der vel kan have en Ven og en Tilhænger uden at være
vidende derom, uden at kjende ham; men Den, Christus ikke kjender, er heller
120 ikke *Hans*, thi Christus er alvidende. – Han kjender dem, og Han kjender dem
hver især. Det Offer Han bragte, bragte Han ikke saadan for Menneskene i
Almindelighed, Han vilde heller ikke frelse Menneskene saadan i Almindelighed
– og paa den Maade lader det sig da heller ikke gjøre. Nei, Han offrede sig for at
frelse hver især, skulde Han saa ikke kjende hver især; thi skulde man ikke kjende
125 Den, for hvem man har offret sit Liv! – Naar Menigheden paa de festlige Dage i
talrig Mængde forsamler sig, da kjender Han dem ogsaa, og de, som Han ikke
kjender, ere heller ikke *Hans*. Dog kan maaskee Nogen ved saadan Leilighed let
bedrage sig selv, som var den Enkelte skjult i Mængden. Ved Alteret derimod;
hvor Mange der end samledes, ja om end Alle samledes ved Alteret, ved Alteret
130 er der ingen Mængde. Han er selv personligt tilstede, og Han kjender dem, som
ere *Hans*. Han kjender Dig, hvo Du end er, kjendt af Mange eller som ukjendt
af Alle, dersom Du er *Hans*, Han kjender Dig. O, Evighedens Alvor at være
kjendt af Ham; o, salige Trøst at være kjendt af Ham. Ja, om Du flygtede til
Verdens yderste Grændse, Han kjender Dig, om Du skjulte Dig i Afgrunden,
135 Han kjender Dig – men der er jo ingen Grund til at flye, ingen Grund til at søge
Skjul, thi det er jo netop Saligheden, at Han kjender Dig. Dog, om Han kjender
Dig, kan intet tredie Menneske vide, det maa Du vide med Ham og med Dig
selv – men kjender Han Dig ikke, da er Du heller ikke *Hans*. See Solen gaaer
hver Morgen med den gryende Dag op over Jorderige, dens Straale trænger
140 allevegne igjennem til ethvert Punkt, der er intet saa afsides Sted, at den jo ogsaa
oplysende trænger derhen; dog gjør den ingen Forskjel i dette sit Kjendskab til
Jorden, den skinner ligeligt overalt og kjender ethvert Sted. Men Han,

Menneskehedens evige Sol, ogsaa Hans Kjendskab til Menneskeheden trænger
145 som Lysets Straale allevegne igjennem til ethvert Menneske; men Han gjør
Forskjel. Thi der ere ogsaa de, Han ikke kjender, de, til hvilke Han vil sige: »jeg
kjender Eder ikke, jeg kjendte Eder aldrig«, de til hvem Han vil sige det, skjøndt
disse dog paastaae, at de kjende Ham! – Om Du gik op til Herrens Alter og
deeltog i den hellige Handling, om Du nok saa vist kunde godtgjøre, at Du
150 havde været til Alters, om Herrens Tjener vidner med Dig, at han til Dig
særligen, som til hver af de Andre, har rakt Brødet og Vinen – dersom *Han* ikke
kjendte Dig: da gik Du dog forgjeves til Alters. Thi sandseligt kan man pege paa
Alteret og sige: »see der er det«, men aandeligt forstaaet er Alteret dog kun *der*,
hvis Du *der* er *kjendt* af Ham.

155

De følge Ham. Thi ved Alteret bliver Du ikke og skal Du ikke blive. Du vender
atter tilbage, til Din Gjerning, til Dit Arbeide, til Glæden, som maaskee venter
Dig, ak, eller til Sorgen – alt Sligt har Du for idag lagt til Side: men dersom Du
er Hans, da følger Du Ham. Og naar Du følger Ham, da forlader Du vel Alteret,
160 naar Du nu gaaer bort derfra, men da er det ligesom fulgte Alteret Dig; thi hvor
Han er, der er Alteret – og naar Du følger Ham, da følger Han med Dig. O,
Evighedens Alvor, at hvor Du saa end gaaer, hvad Du saa end foretager Dig, saa
følger Han dog med Dig; o salige Trøst, at Han følger med Dig; o, vidunderlige
Sammenhæng, at Evighedens Alvor ogsaa er den saligste Trøst! Alteret bliver
165 rigtignok staaende, derfor gaaer Du til Alteret; men det er dog kun Alteret, hvis
Han der er tilstede: altsaa hvor Han er, der er Alteret. Han siger selv »naar Du
offrer Din Gave ved Alteret, og Du der kommer ihu, at Nogen haver Noget
mod Dig, da gik først hen og forlig Dig med Din Uven, og kom saa og offer Din
Gave«: o, hvilket Offer mener Du er Ham kjerest, det Offer Du bringer ved at
170 forlige Dig med Din Uven, altsaa ved at offer Gud Din Vrede – eller den Gave
Du kunde offer paa Alteret! Men dersom Forligelsens Offer er Gud, er Christus
det kjereste, da er vel ogsaa Alteret *der*, hvor det velbehageligste Offer bringes.
Abel offrede paa Alteret, men Cain ikke, thi Gud saae til Abels Offer – derfor
var det et Alter; men til Cains Offer saae Han ikke. O, glem ikke, at hvor Han
175 er, der er Alteret, at Hans Alter hverken er paa Moria eller paa Garizim, eller det
synlige *der*, men at det er der, hvor Han er. Dersom dette ikke var Tilfældet, da
maatte Du jo blive ved Alteret, opslaae din Bolig der, aldrig vige derfra; men slig
Overtro er ikke Christendom. Idag er det ingen Helligdag, der er idag
Gudstjeneste paa en Hverdag: o, men en Christens Liv er hver Dag
180 Gudstjeneste! Det er ikke saa, som var dermed Alt afgjort, at Nogen en sjelden
Gang gaaer op til Alteret, nei Opgaven er, idet Du gaaer fra Alteret, dog at blive

ved Alteret. Idag var alt Andet som vi sagde blot for at samle Sindets
Opmærksomhed paa Alteret. Men naar Du nu gaaer derfra, da husk paa, at
185 dermed er den Sag ikke færdig, o, nei dermed er den Sag netop begyndt, den
gode Sag, eller som Skriften siger den gode Gjerning i Dig, hvilken Gud, der
begyndte den, vil fuldkomme til vor Herres Jesu Christi Dag. Vel kunde Du
maaskee fromt kalde denne Dag idag, hvis den, hvad Gud vil give Dig, ret har
Betydning for Dig, en Jesu Christi Dag; men der er jo dog kun een Dag, der
190 egentligen kaldes Jesu Christi Dag. Den Dag idag derimod, den vil snart være
forbi – give Gud, at naar den engang længst er forsvunden og glemt: denne Dags
Velsignelse, mange, mange Gange erindret endnu maatte være Dig i friskt
Minde, saa Velsignelsens Ihukommelse maatte være i Velsignelse.

195 Skrid saa Du Dag, som aldrig meer
Mit Øie her i Tiden seer,
Fald hen i Nattens Skygge!
Jeg skrider frem til Himmerig,
Min Gud at see evindeligt,
200 Derpaa min Tro skal bygge.

Kilde

Søren Kierkegaards Skrifter (SKS), bd. 10, s. 285-292. Digitaliseret på Det Kongelige Bibliotek.

205 **Kildetype**

Digitalt manuskript

Tags

Altergangstale, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

Relateret

210 Søren Kierkegaards altergangstale over Luc. XXII, 15
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over Matth. XI, 28
18. juni 1847

Søren Kierkegaards altergangstale over I Cor. XI, 23
1848

215 Søren Kierkegaards altergangstale over 2 Timoth. II, 12-13
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over 1 Joh. III, 20
1848

Søren Kierkegaards altergangstale over Luc. XXIV, 51
1848

220 **URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-kierkegaards-altergangstale-over-joh-x-27>